

**Referát vedeckovýskumnej činnosti, doktorandského štúdia
a ďalšieho vzdelávania občanov**

Právnickej fakulty UPJŠ, Kováčska 26, P.O.BOX A-45, 040 75 Košice
tel.: +421 (055) 727 12 09, fax: +421 (055) 622 53 65, IČO: 00397768
e-mail: aneta.gonosova@upjs.sk, http://www.pravo.upjs.sk

Vážený pán
prof. MUDr. Ladislav Mirossay, DrSc.
Rektor UPJŠ
UPJŠ v Košiciach
Šrobárova 2
041 80 Košice

Váš list značky / zo dňa

Naša značka
/2015

Vybavuje / tel.
Ing. Gonosová/234 4109

Košice
7. mája 2015

VEC

Žiadosť o doplnenie opisu študijného odboru

Vážený pán rektor,

dovoľujem si Vás požiadať, aby ste sa obrátili na Akreditačnú komisiu - poradný orgán Vlády Slovenskej republiky, so žiadosťou o doplnenie opisu študijného odboru 3.4.8. medzinárodné právo v časti vymedzenia príbuzných študijných odborov o študijný odbor 3.4.3. ústavné právo.

Odôvodnenie: v rámci komplexnej akreditácie sme podali žiadosť o vyjadrenie o spôsobilosti vysokej školy uskutočňovať študijný program oprávňujúci udeliť jeho absolventom akademický titul PhD. v študijnom odbore **3.4.8. medzinárodné právo**. V terajšom opise tohto študijného odboru, časť týkajúca sa vymedzenia príbuznosti študijných odborov chýba, preto predkladáme zdôvodnenie príbuznosti študijného odboru medzinárodné právo a študijného odboru ústavné právo nasledovne:

Vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdielov medzi nimi:

- ústavné právo

Medzinárodné právo je už svojou podstatou prepojené s ústavným právom ako odvetvím vnútroštátneho práva. Medzinárodné právo, regulujúce štátnu moc navonok, ako aj ústavné právo, regulujúce štátnu moc vo vnútri štátu, tvoria pododvetvia širšieho systému verejného práva zameraného na ochranu verejných vecí a na verejný poriadok. Prepojenosť je zrejmá z povahy ústavného práva ako základného nástroja na vykonávanie, realizáciu a aplikáciu medzinárodného práva v podmienkach vnútroštátneho práva. Ústavné právo určuje vzťah vnútroštátneho práva k medzinárodnému právu a určuje spôsob, akým je v prostredí vnútroštátneho práva zabezpečené rešpektovanie medzinárodného práva i vykonanie záväzkov, ktoré na seba prevzal štát na medzinárodnej úrovni.

Ústavné právo, konkrétne Ústava SR, stanovuje postavenie medzinárodných zmlúv v hierarchii právnych noriem ako prameňov ústavného práva či postup pri riešení rozporu medzi vnútroštátnou normou a medzinárodnou zmluvou záväznou pre Slovenskú republiku

prostredníctvom činnosti Ústavného súdu SR. Všeobecné medzinárodné právo sa inšpiruje vnútroštátnymi ústavnými tradíciami, ako aj štruktúrou ústavných orgánov, aby tak posilnilo svoje postavenie ako samostatného právneho systému. Mnohé z medzinárodných záväzkov predpokladajú realizáciu prostredníctvom vnútroštátneho práva a výnimočne sa predpokladá aj priama aplikovateľnosť medzinárodnej úpravy vo vnútroštátnom poriadku. Osobitné prepojenie je viditeľné v oblasti ochrany ľudských práv, kde vnútroštátne právo, vrátane práva ústavného, nemusí byť vždy spôsobilé garantovať dodržiavanie ľudských práv, a preto musí byť ich dodržiavanie zaistené normami medzinárodného práva. Aby bolo účinné, je nevyhnutné zaistiť aplikáciu medzinárodných inštrumentov vo vnútri štátu.

Ústavné právo ako najbližšie odvetvie vnútroštátneho práva vo vzťahu medzinárodnému právu

Na rozdiel od iných vnútroštátnych právnych odvetví (vrátane teórie štátu a práva), je ústavné právo ako jediné vnútroštátne odvetvie zapojené do procesu výkladu a uplatňovania medzinárodného práva. Jedná sa o medzinárodné zmluvné právo, ktoré v súčasnosti predstavuje rozhodujúcu časť ako všeobecného, tak aj regionálneho medzinárodného práva. Z tohto dôvodu má ústavné právo **najužší vzťah k medzinárodnému právu** a z tohto dôvodu je namieste spoločné štúdium, ako aj spoločná odborná príprava z oboch právnych odvetví.

Ústavné právo a vnútroštátna aplikácia medzinárodných zmlúv

Základom výnimočného vzťahu ústavného práva k medzinárodnému zmluvnému právu je skutočnosť, že medzinárodné zmluvy po nadobudnutí svojej medzinárodnej platnosti (a z tohto dôvodu) sa priamo a automaticky neaplikujú na území svojich zmluvných strán. Aby k aplikácii medzinárodnej zmluvy došlo, musí sa použiť vnútroštátna ústavná úprava štátov. V prípade príklonu k tzv. **monistickej koncepcii** vzťahu medzinárodného a vnútroštátneho práva, osobitné ustanovenie ústavy (u nás Čl.7 ods.5) stanovuje, že určité druhy medzinárodných zmlúv je po nadobudnutí ich medzinárodnej platnosti možné priamo uplatňovať v slovenskom právnom poriadku. V prípade príklonu k tzv. **dualistickej koncepcii** vzťahu medzinárodného a vnútroštátneho práva ústava určuje, že záväzky z nej obsiahnuté budú transformované do vnútroštátneho právneho poriadku prostredníctvom osobitného legislatívneho aktu (aktov).¹ Nezastupiteľná úloha ústavného práva v tejto oblasti spočíva v tom, že bez použitia príslušných ústavných ustanovení sa medzinárodná zmluva nedostane do svojej aplikačnej fázy tj. neplní svoju regulačnú funkciu a zostáva mŕtvou literou.

Ústavné právo a nadobudnutie platnosti medzinárodných zmlúv

Pri vyjadrovaní súhlasu s medzinárodnými zmluvami ústavné právo každého štátu predovšetkým stanovuje ktorý ústavný orgán je oprávnený tento súhlas vysloviť (u nás prezident republiky podľa Čl.102 ústavy) a aký ústavný proces schvaľovania zmluvy a ktorým orgánom tomu prechádza (u nás NR SR podľa Čl.86 ústavy). Význam ústavného práva v tejto oblasti spočíva v tom, že bez absolvovania takýchto procedúr štát nie je schopný vysloviť súhlas s medzinárodnou zmluvou podľa požiadaviek medzinárodného práva. Z tohto dôvodu pre neho zmluva ani nemôže nadobudnúť medzinárodnú platnosť. Nezastupiteľná

¹ Čl.2 ods.2 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach z r.1966 uvádza, že: „Každý štát, ktorý je zmluvnou stranou paktu sa zaväzuje, že.....podnikne nevyhnutné kroky v **súlade so svojimi ústavnými postupmi (j.k)** a ustanoveniami tohto paktu, aby schválil také zákonodarné alebo iné opatrenia potrebné na to, aby sa uplatnili práva uznané v pakte.

Čl.5 Dohovoru o zabránení a trestaní zločinu genocídy z r.1948 uvádza: „Zmluvné strany sa zaväzujú, že v súlade so svojimi ústavami (j.k.) prijímú potrebné zákonodarné opatrenia aby zaistili účinnosť ustanovení tohto dohovoru.

úloha ústavného práva v tejto oblasti spočíva v tom, že po neabsolvovaní ústavných procedúr medzinárodná zmluva pre štát nenadobudne platnosť.²

Prepojenie medzinárodného práva verejného a ústavného práva potvrdzujú aj doktrínálne názory, ktorých príkladom môžu byť diela prvorepublikového československého internacionalistu, profesora *Antonína Hobzu*,³ profesora *Jána Klučku*,⁴ či profesora *Malenovského*,⁵ a široko uznávaných zahraničných akademikov jako *Armin von Bogdandy*, riaditeľa popredného *Max Planck Institute for Comparative Public Law and International Law*⁶ alebo profesor *Neuman* z *Harvard Law School*.⁷ Prepojeniu ústavného práva a medzinárodného práva sa štandardne venuje pozornosť na významných európskych výskumných inštitúciách ako napríklad *Max Planck Institute for Comparative Public Law and International Law* v Heidelbergu, ktorý sa pri výskume zameriava na súčasný vývoj v oblasti medzinárodného práva verejného, práva Európskej únie ako aj na komparatívne ústavné právo.⁸

Podrobnejšie odôvodnenie príbuznosti tvorí prílohu tohto listu.

S úctou

doc. JUDr. Gabriela Dobrovičová, CSc.
dekanka fakulty

Prílohy:

1 x odôvodnenie príbuznosti

² Čl.110 Charty OSN uvádza, že : „Táto Charta bude ratifikovaná podľa ústavných predpisov (j.k) svojich zmluvných strán“.

³ HOBZA, Antonín: Úvod od mezinárodního práva mírového, Praha: Typus, 1933, s. 64.

⁴ KLUČKA, Ján: Medzinárodné právo verejné (všeobecná a osobitná časť), 1. vydanie, Bratislava: IURA Edition, 2008, s. 82.

⁵ MALENOVSKÝ, Jiří: Mezinárodní právo veřejné, jeho obecná část a poměr k vnitřnímu právu, zvláště právu českému, 4.opravené a doplněné vydání, Brno: Masarykova univerzita a nakladatelství Doplněk, 1993, s. 371.

⁶ Pozri: von BOGDANDY, Armin: Pluralism, direct effect and the ultimate say: On the relationship between international and domestic constitutional law. In: Oxford University Press and New York University School of Law. I CON, volume 6, no. 3 and 4, 2008, p. 397 – 413.

⁷ NEUMAN, Gerald, L.: International Law as a Resource in Constitutional Interpretation, Harvard Journal of Law and Public Policy, vol. 30, no. 1, 2006, p. 177, online: http://www.law.harvard.edu/students/orgs/jlpp/Vol30_No1_Neumanonline.pdf.

⁸ Background and Current Profile, Max Planck Institute for Comparative Public Law and International Law, online: <http://www.mpil.de/en/pub/research/profile/background.cfm>.